

DECYZJA KOMISJI

z dnia 6 kwietnia 2005 r.

w sprawie programu pomocy państwa, który Włochy zamierzają wprowadzić w życie w zakresie kredytu na rzecz przemysłu stoczniowego

(notyfikowana jako dokument nr C(2005) 844)

(jedynie tekst w języku włoskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2006/599/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności art. 62 paragraf 1, litera a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia swoich uwag zgodnie z wyżej wymienionymi artykułami,

a także mając na uwadze, co następuje:

(4) Pismem z dnia 30 kwietnia 2003 r. Komisja poinformowała władze Włoch o swojej decyzji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu w odniesieniu do przedmiotowego programu pomocy.

(5) Decyzja o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽¹⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag.

(6) Komisja nie otrzymała uwag od zainteresowanych stron.

(7) Pismami z dnia 4 czerwca 2003 r., 22 lipca 2003 r. oraz 3 czerwca 2004 r. władze Włoch w odpowiedzi na decyzję Komisji z dnia 30 kwietnia 2003 r. przedstawiły uwagi. Dnia 27 stycznia 2004 r. odbyło się spotkanie pomiędzy władzami Włoch a Komisją.

(8) Pismem z dnia 3 listopada 2004 r. władze Włoch poprosiły Komisję o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie. Komisja odpowiedziała pismem z dnia 22 grudnia 2004 r. i nie otrzymała żadnej korespondencji od władz Włoch.

I. POSTĘPOWANIE

(1) Dnia 26 listopada 1998 r. Komisja zatwierdziła specjalny fundusz gwarancyjny na kredytowanie przemysłu stoczniowego utworzony zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. nr 261 i uznała, iż intensywność pomocy przewidziana przez program będzie wynosić 1 %.

(2) Artykuł 5 ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. nr 261 został zmieniony ustawą z dnia 30 listopada 1998 r. nr 413. Dnia 16 maja 2001 r. władze Włoch zgłosiły Komisji przyjęcie rozporządzenia Ministra Skarbu, Budżetu i Planowania gospodarczego z dnia 14 grudnia 2000 r. (*decreto del ministro del Tesoro, del bilancio e della programmazione economica*), do którego włączono przepisy dotyczące systemu gwarancji twierdząc, że w związku z takimi zmianami i uzupełnieniami sam program należy uznać za nieobjętą pomocą państwa. Niniejsza decyzja dotyczy wyżej wymienionego zgłoszenia.

(3) Po zgłoszeniu dokonano wymiany listów z władzami Włoch celem uzyskania dodatkowych informacji. Komisja wielokrotnie kontaktowała się nieoficjalnie z ww. władzami oraz z odpowiednim zewnętrznym konsultantem, z którym spotkała się dwa razy w różnym czasie.

II. OPIS POMOCY

(9) „Specjalny fundusz gwarancyjny na kredytowanie przemysłu stoczniowego” („Fundusz”) został utworzony zgodnie z art. 5 ustawy nr 261 z dnia 31 lipca 1997 r. W wyniku przetargu zarządzanie finansowe, administracyjne i techniczne Funduszem zostało powierzone Mediocredito Centrale SpA („Mediocredito”). Fundusz przeznaczony jest na pokrycie ryzyka związanego z brakiem zwrotu kredytów na budowę i przebudowę statków udzielonych przez banki armatorom włoskim i zagranicznym na prace wykonane we włoskich stoczniach. W tym celu Fundusz udziela tym armatorom gwarancji *end-financing* drugiego stopnia. Władze Włoch potwierdziły, iż Fundusz nie został jeszcze uruchomiony i dlatego jeszcze nie zostały udzielone gwarancje.

⁽¹⁾ Dz.U. C 145 z 21.6.2003, str. 48.

- (10) Finansowanie nie może przekraczać okresu 12 lat; kwota finansowania nie może przewyższać 80 % umownej ceny statku, a stopa procentowa nie może być niższa od tej ustalonej w decyzji Rady OECD z dnia 3 sierpnia 1981 r. z późniejszymi zmianami lub stopie rynkowej w przypadkach, gdy finansowaniu nie towarzyszą inne publiczne ulgi mające na celu obniżenie zobowiązań odsetkowych. Poza tym finansowanie zabezpieczone jest hipoteką pierwszego stopnia na statku będącym jego przedmiotem.
- (11) Zgodnie z kryteriami ustalonymi w rozporządzeniu (*decreto*), program przewiduje udzielenie gwarancji armatorom, których sytuacja majątkowa i finansowa w opinii *Mediocredito* jest dobra.
- (12) Gwarancja może zostać udzielona do pułapu 40 % całej kwoty finansowania i do takiego pułapu może pokryć do 90 % ostatecznej straty poniesionej przez banki w zakresie kwoty kapitału, odsetek umownych oraz odsetek za zwłokę, według stopy nie wyższej od stopy referencyjnej obowiązującej na dzień wszczęcia postępowania sądowego o odzyskanie wierzytelności oraz kosztów w tym poniesionych kosztów sądowych oraz pozasądowych.
- (13) Jednorazowa składka (określona suma) zastosowana dla beneficjentów Funduszu jest stała i została początkowo ustalona na 1,6 % gwarantowanej wysokości niezależnie od czasu trwania gwarantowanej pożyczki. Władze Włoch poinformowały następnie Komisję o zamiarze ponownego ustalenia ww. jednorazowej składki i określiły jej wartość maksymalną na 2,3 % kwoty gwarantowanej dla transakcji 12 letnich (obniżając ją proporcjonalnie dla pożyczek o krótszym terminie). Jednorazowa składka w wysokości 2,3 % odpowiada rocznej składce w wysokości 0,5 % sumy gwarantowanej nierozliczonej pożyczki 12 letniej.
- (14) Władze Włoch postanowiły wprowadzić mechanizm różnicowania ryzyka w oparciu o który w stosunku do różnych projektów stosuje się różne składki w zależności od ryzyka z nimi związanego. System został opisany bardzo ogólnie i Komisja nie otrzymała żadnych szczegółów, ani informacji dotyczących jego funkcjonowania.
- (16) Komisja zastanawiała się między innymi, czy program gwarancji udzielonych przez Państwo wymagający jednokowej składki od wszystkich odbiorców, nieuwzględniający indywidualnego ryzyka finansowanego projektu oraz odnoszący się do sektora, dla którego istnieje przygotowany rynek udzielenia takich gwarancji, jest w stanie samofinansować się.
- (17) Poza tym Komisja wątpiła, czy składki płacone przez beneficjentów były zgodne z rynkiem i w każdym wypadku wystarczające na pokrycie wszystkich kosztów programu.
- (18) Ostatecznie Komisja nie mogła wykluczyć, że jedynie 10 % najbardziej ryzykownej części kredytu może zapewnić niewystarczającą gwarancję, że kredytodawca prawidłowo oceni zdolność kredytową kredytobiorcy i zminimalizuje ryzyko związane z transakcją.

IV. UWAGI WŁOCH

- (19) Według władz Włoch Fundusz nie implikuje pomocy z następujących powodów:
- i) kryteria przewidziane przez Fundusz na udzielenie gwarancji pozwalają wybrać jedynie armatorów spełniających wysokie kryteria ekonomiczne z ryzykiem poniżej średniej; przynależność beneficjentów do jednakowej klasy ryzyka nie wymaga zasadniczego różnicowania składek;
- ii) badania wrywkowe przeprowadzone w różnych instytucjach kredytowych działających we Włoszech wykazały, że szacunkowy średni koszt rynkowy analogicznych gwarancji zasadniczo pokrywa się z kosztem gwarancji przewidzianym przez władze Włoch.
- (20) Następnie pismem z dnia 3 czerwca 2004 r. władze Włoch wyraziły pełną gotowość wprowadzenia zróżnicowanego systemu składek uzależnionych od ryzyka związanego z finansowanym projektem. Punktem wyjścia systemu jest składka początkowa w wysokości 0,5 % rocznie. W zasadzie składki zmieniałyby się w zależności od czasu finansowania oraz ryzyka związanego z projektem. Byłyby przewidziane trzy poziomy ryzyka (*rating*). W przypadku finansowania na okres 12 lat stała składka zaproponowana beneficjentom wynosiłaby 2,065 % dla najniższej kategorii ryzyka, 2,603 % dla średniej kategorii ryzyka oraz 3,142 % dla najwyższego poziomu ryzyka. Odpowiadałoby to rocznemu oprocentowaniu równemu 0,4563 % gwarantowanej kwoty na projekty o mniejszym stopniu ryzyka oraz 0,6562 % na projekty o zwiększonym stopniu ryzyka.

III. PRZYCZYNY WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

- (15) W decyzji o wszczęciu postępowania, Komisja wyraziła wątpliwości, czy włoski Fundusz na kredytowanie przemysłu stoczniowego spełnia wszystkie umożliwiające wykluczenie istnienia pomocy, warunki wyszczególnione w punkcie 4.3 komunikatu z dnia 11 marca 2000 r. w sprawie zastosowania artykułów 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa udzielonej w formie gwarancji („komunikat w sprawie gwarancji”) ⁽²⁾.

⁽²⁾ Dz.U. C 71 z 11.3.2000, str. 14.

- (21) Władze wyodrębniły różne przedziały wartości na podstawie sześciu parametrów ekonomiczno-finansowych, które powinny być oceniane każdorazowo, gdy potencjalny beneficjent wnioskuje o przyjęcie do programu. W oparciu o ogólne wyniki ustalone w oparciu o te parametry, wnioskodawca zostałby przyporządkowany do jednej z trzech kategorii ryzyka. W każdym razie system nigdy nie został przygotowany, ani władze Włoch nie dostarczyły nowych konkretnych szczegółów na temat jego działania.

V. OCENA

1. Istnienie pomocy państwa zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu

- (22) Zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (23) Środek podlegający ocenie obejmuje fundusz gwarancyjny zapewniający pokrycie finansowania kredytów udzielonych przez banki armatorom na budowę lub przebudowę statków w stocznich włoskich. Komisja przedstawiła swój pogląd na temat takich programów w komunikacie w sprawie zastosowania artykułów 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa udzielonej w formie gwarancji („komunikat w sprawie gwarancji”) ⁽³⁾.
- (24) Komunikat w sprawie gwarancji wyjaśnia z jakich powodów gwarancja państwa może stanowić pomoc państwa: „Gwarancja państwa pozwala kredytobiorcy na otrzymanie lepszych warunków kredytowych od tych ogólnie dostępnych na rynkach finansowych. Dzięki gwarancji państwa kredytobiorca posiada możliwość otrzymania niższego oprocentowania lub zapewnienia mniejszego zabezpieczenia. Bez gwarancji państwa nie byłby on w stanie znaleźć instytucji finansowej gotowej udzielić mu kredytu na żadnych warunkach (...). Korzyść płynąca z gwarancji państwa polega na tym, że odpowiednie ryzyko przejmowane jest przez państwo, co powinno zasadniczo zostać odpowiednio zrekomensowane. Ewentualna rezygnacja z samej rekompensaty powoduje utratę zasobów państwa i jednocześnie korzyść dla przedsiębiorstwa. W konsekwencji pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 może istnieć również w przypadkach, gdy nie dokonuje się żadnych wpłat tytułem wykonania udzielonej gwarancji” ⁽⁴⁾.
- a) Korzyść ekonomiczna
- (25) W omawianym przypadku chodzi przede wszystkim o określenie, czy zaproponowane składki z tytułu gwarancji odzwierciedlają cenę rynkową. Z ogólnych reguł dotyczących kontroli pomocy państwa oraz z ww. przepisów wynika zasada, której dotyczy komunikat w sprawie gwarancji; oceniając czy gwarancja nie jest objęta pomocą państwa należy kierować się punktem odniesienia, którym jest rynek. W rzeczywistości, jeśli państwo otrzyma składki tytułem gwarancji równą składkom, które dostałaby firma prywatna od analogicznych beneficjentów, wówczas beneficjent nie miałby żadnej korzyści i państwo działałoby w charakterze inwestora lub prywatnego wierzyciela działającego na rynku finansowym. W przeciwnym przypadku, jeśli cena zapłacona przez beneficjentów oraz zastosowane warunki gwarancyjne są korzystniejsze od ceny i warunków rynkowych, wówczas istnieje widoczna korzyść ekonomiczna dla beneficjentów, a zatem (jeśli istnieją inne warunki) również pomoc państwa w rozumieniu Traktatu.
- (26) Komunikat w sprawie gwarancji ustala w punkcie 4.3 sześć warunków, na podstawie których Komisja może określić czy program gwarancji państwa stanowi pomoc państwa. Dlatego Komisja musi przede wszystkim ocenić, czy zgłoszony program spełnia te warunki, o ile pozwoliłoby to na niezwłoczne wykluczenie istnienia elementów pomocy.
- (27) Zgodnie z pkt 4.3 programy gwarancji państwa nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1, jeśli spełnione są następujące warunki:
- a) program nie zezwala na udzielenie gwarancji kredytobiorcom mającym trudności finansowe;
- b) zasadniczo kredytobiorca jest w stanie otrzymać na rynku finansowym kredyt na warunkach rynkowych bez żadnego udziału państwa;
- c) gwarancje są związane ze ściśle określoną transakcją finansową i są one ograniczone do wcześniej ustalonej maksymalnej kwoty; nie obejmują więcej niż 80 % kredytu (lub innego zobowiązania finansowego) obowiązującego (za wyjątkiem obligacji lub podobnych instrumentów) i nie są możliwe do przedłużenia;
- d) warunki programu opierają się na rzeczywistej ocenie ryzyka w taki sposób, że składki zapłacone przez przedsiębiorstwa będące beneficjentami zapewnią z dużym prawdopodobieństwem samofinansowanie się programu;
- e) program określa warunki, na jakich zostaną udzielone przyszłe gwarancje oraz przynajmniej raz w roku przeprowadzany jest przegląd finansowania programu;

⁽³⁾ Patrz: przypis 2.

⁽⁴⁾ Punkty 2.1.1 i 2.1.2 komunikatu.

- f) składki pokrywają zarówno zwyczajne ryzyko związane z udzieleniem gwarancji oraz kosztami administracyjnymi programu oraz jeśli państwo wprowadzi fundusze początkowe na rozpoczęcie programu, zapewniają normalne wpływy z tytułu zwrotu na kapitale.
- (28) Komisja zauważa, że w omawianym przypadku spełnione zostały warunki wyszczególnione w lit. a), b), c) oraz e), a nie zostały jeszcze spełnione warunki określone w lit. d) oraz f), gdyż ryzyko przyjęte przez Państwo nie jest odpowiednio zrekompensovane odpowiednią składką.
- (29) W rozumieniu pkt 4.3 lit. d) i f) komunikatu, formy programu muszą opierać się na rzeczywistej ocenie, tak aby program był w stanie wiarygodnie samofinansować się oraz aby zebrane sumy były wystarczające na pokrycie zwyczajnego ryzyka związanego z udzieleniem gwarancji oraz kosztów administracyjnych programu (w przypadku gdy państwo ustanowi fundusze początkowe na rozpoczęcie programu, zapewniając normalne wpływy z tytułu zwrotu na kapitale). Włochy nie były w stanie udowodnić Komisji, że składki przewidziane w programie mogą zapewnić jego samofinansowanie i pokryć wszelkie koszty administracyjne.
- i) Nieadekwatność proponowanych składek
- (30) Instytucje kredytowe prowadzące działalność na rynku finansowym wymagałyby wyższych składek tytułem gwarancji tego rodzaju zważywszy, że jednorazowa składka w wysokości 2,3 % jest niewystarczająca na zagwarantowanie z wszelkim prawdopodobieństwem pokrycia wszelkich kosztów związanych z ewentualnym niewykonaniem oraz kosztów administracyjnych. To samo dotyczy przedziału składek od 2,065 % do 2,603 % wyszczególnionych w piśmie z dnia 3 czerwca 2004 r.
- (31) Władze Włoch nie prowadziły w przeszłości analogicznych programów gwarancji państwa i dlatego nie mają wiarygodnych danych historycznych i wiarygodnych danych empirycznych (dotyczących uchybień sektorowych, wpływów z programu, rzeczywistych kosztów administracyjnych tytułem jego zarządzania) na podstawie których można by wykazać samofinansowanie się programu.
- (32) Według władz Włoch proponowana składka wynikała z referencyjnej wartości rynkowej, w związku z czym musi zostać uznana za adekwatną. Fakt ten nie znajduje jednak odzwierciedlenia w informacjach, którymi dysponuje Komisja.
- (33) Przede wszystkim władze Włoch przyznają w piśmie z dnia 7 października 1998 r., iż średnia opłata rynkowa za wystawienie gwarancji wynosi według nich 0,915 % rocznie. Wartość ta jest dużo wyższa od rocznego kosztu odpowiadającemu jednorazowej składce przewidzianej pierwotnie przez władze Włoch oraz od składek przewidzianych w piśmie z dnia 3 czerwca 2004 r.
- (34) Po drugie nieadekwatność przewidzianej składki potwierdzają aktualne dane dostarczone przez władze Włoch. W 2003 r. przeprowadziły one badania rynku celem oszacowania średniej opłaty rynkowej, jaką instytucje finansowe zastosowałyby dla analogicznych gwarancji. Z pism włoskich banków przesłanych Komisji wynika, iż wszystkie badane instytucje zastosowałyby składki wyższe niż 0,5 % rocznie lub wyższy przedział składek od tego proponowanego przez Włochy w piśmie z dnia 3 czerwca 2004 r. Składki proponowane przez włoskie banki:
Banca CARIGE	od 0,50 % do 0,75 % rocznie
BNL	około 0,60 % rocznie
Unicredit	0,60 % rocznie
Citigroup	0,60 % rocznie
Deutsche Bank	od 0,70 % do 0,80 % rocznie
ABN Amro	od 0,70 % do 0,75 % rocznie
Banca Intesa	około 0,75 % rocznie
Banca di Roma	od 0,75 % do 1,25 % rocznie
- (35) Po trzecie nieadekwatność proponowanej składki znajduje potwierdzenie w doświadczeniu Komisji w rozpatrywaniu niemieckich programów gwarancyjnych kredytujących przemysł stoczniowy, które w odróżnieniu od włoskiego Funduszu funkcjonują od kilku lat. W grudniu 2003 r. Komisja zatwierdziła niemieckie programy gwarancyjne Länder (pomoc państwa nr N 512/03⁽⁵⁾), gdyż zgłoszone środki nie stanowiły pomocy państwa w świetle Traktatu.
- (36) W rzeczywistości przypadek niemiecki udowodnił, iż wyższe składki są niezbędne celem zapewnienia z wszelkim prawdopodobieństwem pokrycia ryzyka niewykonania (oraz kosztów administracyjnych); roczne składki związane z programami niemieckimi wynosiły od 0,8 % do 1,5 % w zależności od zdolności kredytowej beneficjenta.

(⁵) Dz.U. C 62 z 11.3.2004, str. 2.

- (37) Zważywszy, iż programy niemiecki i włoski są do siebie podobne i obejmują podobne problemy, Komisja zasugerowała władzom Włoch dokładne zapoznanie się z treścią decyzji dotyczących programów niemieckich Länder przede wszystkim dlatego, iż jak już zostało wcześniej wspomniane, Länder korzystały już w przeszłości z różnych programów gwarancji państwa obejmujących kredyty na przemysł stoczniowy. Podczas gdy władze Włoch nie były w stanie przedstawić żadnego dowodu, że program mógłby z wszelkim prawdopodobieństwem samofinansować się, władze Niemiec przedstawiły wiele wiarygodnych danych historycznych popierających ich oszacowania ⁽⁶⁾.
- (38) Dlatego Komisja wysłała do Włoch nieobjętą klauzulą poufności wersję decyzji w sprawie programów niemieckich Länder. Poza tym na wniosek Włoch, które chciały uzyskać kompletne i szczegółowe informacje pochodzące, jeśli to możliwe, bezpośrednio od władz Niemiec, Komisja przekazała władzom Włoch i ich konsultantowi zewnętrznemu dane niezbędne w celu skontaktowania się z właściwymi władzami Niemiec i ich odpowiednim konsultantem.
- ii) Brak zróżnicowania ryzyka
- (39) Komisja uważa również, iż Fundusz nie opiera się na rzeczowej ocenie ryzyka i że dlatego nie jest on w stanie z wszelkim prawdopodobieństwem samofinansować się.
- (40) Informacje, którymi dysponuje Komisja wskazują, iż kredyt na rzecz przemysłu stoczniowego jest strefą w obrębie której można ocenić indywidualne ryzyko i wyliczyć jego koszt oraz, iż istnieje poprawnie działający rynek udzielania gwarancji *end-financing* kredytu dla przemysłu stoczniowego. Dlatego program gwarancji dla kredytów przeznaczonych dla przemysłu stoczniowego przewidujący taką samą składkę dla wszystkich beneficjentów, zakładając, iż działa w oparciu o te same warunki i ograniczenia jak inne podmioty gospodarcze, w prawdopodobny sposób nie może samofinansować się. Oczywiście beneficjenci z niższym ryzykiem mają zawsze możliwość znalezienia gwaranta skłonного pokryć wystawienie na ryzyko za składkę niższą od średniej składki. O ile program gwarancji oferowany przez władze publiczne nie jest obowiązkowy, przeznaczony jest na pokrycie jedynie ryzyka wyższego od średniej i nie może odpowiednio samofinansować się.
- (41) Dostarczone informacje wskazują, że program gwarancji kredytu na rzecz przemysłu stoczniowego ustanowiony przez Włochy przewiduje wcześniej ustaloną składkę oraz, że korzystanie z programu nie jest obowiązkowe. Jednocześnie dostarczone przez Włochy informacje potwierdzają, iż istnieje możliwość oceny indywidualnego ryzyka (i że istnieje rynek udzielania takich gwarancji). W związku z powyższym, nie można uznać, iż przedmiotowy system gwarancji udzielanych według stałej składki może „z wszelkim prawdopodobieństwem” samofinansować się.
- (42) Jak już wspomniano, w piśmie z dnia 3 czerwca 2004 r. władze Włoch wyraziły gotowość wprowadzenia systemu na podstawie którego stosują się różne składki do różnych projektów o zróżnicowanym stopniu ryzyka. Gotowość ta nie była poparta żadną konkretną propozycją. Nowy system został ogólnie opisany w piśmie, lecz od tego czasu nie zostały przesłane szczegóły, ani informacje dotyczące jego funkcjonowania, mimo iż władze Włoch wiedziały jak istotne znaczenie ta kwestia miała dla decyzji Komisji.
- (43) W każdym razie nawet zakładając, że niniejszy program może zagwarantować rzeczywistą ocenę ryzyka, niski poziom proponowanych składek (patrz powyżej) stanowi wystarczającą podstawę aby wykazać, iż program może być opłacalny z ekonomicznego punktu widzenia dla armatorów będących beneficjentami programu.
- iii) Pokrycie kosztów administracyjnych
- (44) Władze Włoch nie dostarczyły Komisji wiarygodnej i szczegółowej oceny wszystkich kosztów administracyjnych związanych z planowaniem i utworzeniem Funduszu oraz jego zarządzaniem, mimo iż problem ten został poruszony w decyzji o wszczęciu postępowania.
- (45) Zdaniem Komisji, o ile zebrane składki mogą obecnie być niewystarczające na pokrycie wszystkich strat w przypadku braku wykonania, *tym bardziej* będą niewystarczalne na pokrycie wszystkich kosztów administracyjnych.
- (46) Na koniec władze Włoch poinformowały Komisję, iż ustawa przyznała, a Państwo uwzględniło w budżecie 258 228 449,54 EUR (500 miliardów ITL) na działanie Funduszu, nie przewidując jednak żadnych wpływów z tytułu zwrotu na kapitale.
- iv) Wnioski
- (47) Podsumowując, z informacji przedstawionych powyżej wynika, iż składka lub przedział składek przewidzianych przez władze Włoch nie mogą zagwarantować samofinansowania się systemu, ani pokrycia kosztów administracyjnych. Poza tym formy programu nie wydają się być oparte na rzeczywistej ocenie ryzyka. Tym bardziej nie jest zaspokojone kryterium prywatnego inwestora.

⁽⁶⁾ Należy zauważyć, iż rynek budowy statków wydaje się być globalny i że rynek finansowania kredytu przeznaczonego na budowę statków wydaje się być przynajmniej paneuropejski. Z przypadku niemieckiego można dlatego wyciągnąć istotne wnioski niezależnie od tego, że wówczas ocenione programy nie dotyczyły Włoch.

(48) W świetle powyższych rozważań, Komisja uważa, iż proponowany środek może zapewniać korzyści ekonomiczne beneficjentom Funduszu.

b) *Użycie zasobów państwowych oraz wybór środka*

(49) Program wyraźnie nakazuje użycie zasobów państwowych, gdyż przewiduje udzielenie gwarancji publicznych oraz dostarczenie odpowiednich środków finansowych z budżetu państwa. Gwarancje państwa mogą rzeczywiście powodować utratę zasobów państwa ponoszącego ryzyko finansowe i rezygnującego z odpowiedniej składki, która powinna zostać uiszczona przez beneficjentów.

(50) Jest równie oczywiste, że środek jest wybiórczy ze względu na fakt, iż z gwarancji państwa mogą korzystać jedynie armatorzy, którzy zamierzają realizować prace w zakresie budowy i przebudowy statków w stoczniach włoskich (i które odpowiadają ustalonym kryteriom przez włoskie prawo).

c) *Zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową*

(51) Korzyści gospodarcze, które Fundusz zapewnia konkretnym przedsiębiorstwom mogą same w sobie zakłócać konkurencję, gdyż gwarancje Państwa mogą ułatwić dostęp takim przedsiębiorstwom do niektórych rodzajów działalności, które w inny sposób są dla nich niedostępne. Udzielenie gwarancji państwa bez odpowiedniej składki ze strony beneficjentów może zapewnić tym ostatnim oraz włoskiemu sektorowi stoczniowemu przewagę konkurencyjną w stosunku do konkurencji europejskiej i pozaeuropejskiej niekorzystającej z analogicznego programu.

(52) Istnieje znacząca wewnątrzspółnotowa wymiana handlowa na globalnym rynku stoczniowym. Dlatego też przedmiotowy program może wpłynąć na wymianę pomiędzy państwami członkowskimi.

(53) Podsumowując powyższe, ze względu na spełnienie wszystkich warunków wyszczególnionych w art. 87 ust. 1, proponowany program stanowi pomoc państwa w rozumieniu Traktatu.

2) Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem

(54) Artykuł 87 ust. 2 i 3, przedstawia warunki na podstawie których dana pomoc jest zgodna lub może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem. Artykuł 87 ust. 3 lit. e)

przewiduje, że Rada może określić na wniosek Komisji, stanowiąc większością kwalifikowaną, kategorie pomocy które będą zgodne ze wspólnym rynkiem.

(55) W momencie zgłoszenia, pomoc dla przemysłu stoczniowego podlegała przepisom rozporządzenia Rady (WE) nr 1540/98 z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie pomocy na rzecz przemysłu stoczniowego⁽⁷⁾. Zgodnie z tym rozporządzeniem zezwala się na pomoc jedynie na warunkach oraz do celów w nim określonych. Ponadto pomoc na funkcjonowanie przemysłu stoczniowego nie jest już możliwa w przypadku umów zawartych po 31 grudnia 2000 r.

(56) Od 1 stycznia 2004 r. stosuje się nowe zasady dotyczące pomocy państwa na rzecz przemysłu stoczniowego⁽⁸⁾ („ramy prawne dotyczące pomocy na rzecz przemysłu stoczniowego”) potwierdzające zakaz wszelkiej pomocy niezbędnej dla funkcjonowania sektora. W konsekwencji mogą być uważane za zgodne pomoce odpowiadające wskazanym wymogom i do celów przewidzianych w ramach prawnych.

(57) Zgodnie z orzecznictwem Sądu⁽⁹⁾ chyba, że zostało postanowione inaczej przez przejściowe przepisy, notyfikowane pomoce Państwa muszą być rozpatrywane w świetle obowiązujących przepisów w chwili przyjęcia decyzji o ich zgodności. Dlatego w tym przypadku pomoc musi być rozpatrzona w świetle regulacji prawnych w zakresie pomocy na rzecz przemysłu stoczniowego.

(58) Decyzja o wszczęciu postępowania została przyjęta kiedy obowiązywało już rozporządzenie (WE) nr 1540/98 ustanawiające jej podstawy prawne. Zatem nie istnieje konieczność wszczęcia nowego postępowania, kiedy odpowiednie przepisy dwóch aktów prawnych nie są zasadniczo odmienne. Warunek ten jest spełniony w omawianym przypadku⁽¹⁰⁾.

(59) Zgodnie z ramami prawnymi dotyczącymi pomocy państwa na rzecz przemysłu stoczniowego oraz rozporządzeniem (WE) nr 1540/98, przedmiotowa pomoc obejmuje wszelkie rodzaje pomocy bezpośredniej lub pośredniej udzielonej stoczniom, armatorom lub osobom trzecim, a w szczególności ulgi kredytowe, gwarancje oraz ulgi podatkowe⁽¹¹⁾.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 202 z 18.7.1998, str. 1.

⁽⁸⁾ Ramy prawne dotyczące pomocy państwa na rzecz przemysłu stoczniowego (2003/C 317/06) (Dz.U. C 317 z 30.12.2003, str. 11).

⁽⁹⁾ Por. wyrok Sądu Pierwszej Instancji z 18.11.2004, sprawa T-176/01, Ferriere Nord SpA przeciwko Komisji, w szczególności punkty od 134 do 140.

⁽¹⁰⁾ Por. wyrok T-176/01, punkty od 74 do 82.

⁽¹¹⁾ Por. art. 2 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1540/98 oraz pkt 11 regulacji prawnej w zakresie pomocy na budowę statków.

- (60) W zakresie zgodności ze wspólnym rynkiem, decyzja o wszczęciu postępowania opiera się na tym, iż przedmiotowa pomoc jest pomocą operacyjną i jako taka jest niezgodna ze wspólnym rynkiem zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1540/98 ⁽¹²⁾ z dnia 1 stycznia 2001 r. Przepis ten obowiązuje do chwili obecnej na podstawie ram prawnych dotyczących pomocy państwa na rzecz przemysłu stoczniowego, które nie zezwalają na udzielenie pomocy operacyjnej.
- (61) W decyzji o wszczęciu postępowania zbadano również możliwość oceny zgodności pomocy w świetle postanowień OECD dotyczących ulg kredytowych udzielonych na budowę lub przebudowę statków ⁽¹³⁾. W tej sprawie potwierdzano, iż pomimo że Porozumienie OECD oraz porozumienie sektorowe określały zasady dotyczące gwarancji, to postanowienia Porozumienia dotyczące składek minimalnych, do których się one odnoszą nie będą stosowane dopóki nie zostaną ponownie rozpatrzone przez strony Porozumienia sektorowego ⁽¹⁴⁾. Przypadek ten ma miejsce do chwili obecnej.
- (62) Nie rozpatrzono natomiast pomocy odnośnie pozostałych przepisów w zakresie zgodności przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1540/98 z uwagi na oczywisty fakt, iż przedmiotowa pomoc nie stanowi pomocy na zakończenie, ratowanie i restrukturyzację, innowacyjne inwestycje, badania i rozwój, ani ochronę środowiska. Jest również oczywiste, iż pomoc nie jest skierowana na ułatwienie osiągnięcia tych celów nawet w świetle przepisów, choć trochę różnych, ram prawnych dotyczących pomocy państwa na rzecz przemysłu stoczniowego. Tym samym sposobem, jest oczywiste, iż pomoc nie realizuje pozostałych celów horyzontalnych (szkolenie, zatrudnienie, wspieranie MŚP) przyjętych w ramach przywołanych ram prawnych.
- (63) Należy podkreślić, iż władze Włoch nigdy nie twierdziły, że przedmiotową pomoc należy uznać za zgodną ze wspólnym rynkiem. W konsekwencji nigdy nie dostarczyły Komisji informacji umożliwiających ocenę, czy pomoc może zostać objęta derogacją od ogólnego zakazu określonego w art. 87 ust. 1 Traktatu.
- (64) W świetle powyższego, Komisja uważa, iż w niniejszym przypadku nie stosuje się derogacja od zakazu udzielania

pomocy Państwa na rzecz przemysłu stoczniowego i że środek wykazujący istotne cechy pomocy państwa, jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.

VI. WNIOSKI

- (65) W związku z powyższym Komisja wnioskuje, iż program dotyczący *specjalnego funduszu gwarancyjnego przeznaczanego na rzecz przemysłu stoczniowego* jest programem pomocy państwa niezgodnym ze wspólnym rynkiem,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Program pomocy państwa, który Włochy zamierzają wprowadzić w życie w zakresie kredytu przeznaczanego na rzecz przemysłu stoczniowego na podstawie art. 5 ustawy nr 261 z dnia 31 lipca 1997 r. zmienionego na mocy art. 1 ustawy nr 413 z dnia 30 listopada 1998 r. i włączonego do rozporządzenia Ministra Skarbu, Budżetu oraz Planowania gospodarczego (*decreto del ministro del Tesoro, del bilancio e della programmazione economica*) z dnia 14 grudnia 2000 r., jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.

W związku z powyższym nie można zrealizować ww. pomocy.

Artykuł 2

W ciągu 2 miesięcy od zgłoszenia niniejszej decyzji, Włochy poinformują Komisję o działaniach podjętych w celu dostosowania się do niej.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Włoskiej.

Sporządzono w Brukseli, dnia 6 kwietnia 2005 r.

W imieniu Komisji

Neelie KROES

Członek Komisji

⁽¹²⁾ Por. art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1540/98.

⁽¹³⁾ Por. art. 3 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1540/98.

⁽¹⁴⁾ Por. pkt 23 ram prawnych dotyczących pomocy państwa na rzecz przemysłu stoczniowego, która odsyła do postanowień OECD cytowanych w decyzji o wszczęciu postępowania.